

Til lovforslag nr. L 94. Ændringsforslag stillet den 31. marts 2003 uden for betænkningen

Ændringsforslag

til 2. behandling af

Forslag til lov om forbud mod omskæring af kvinder

[af Pia Kristensen (DF) m.fl.]

Af *Pia Kristensen* (DF), *Birthe Skaarup* (DF) og *Peter Skaarup* (DF):

Til titlen

1) I titlen ændres »forbud mod omskæring af kvinder« til: »ændring af straffeloven. (Omskæring af kvinder)«.

[Konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 2]

Til § 1

2) Paragraffen affattes således:

»§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 799 af 16. september 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 7 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* I de i *stk. 1*, nr. 2, nævnte tilfælde hører en handling, som er foretaget af en person, der på gerningstidspunktet havde dansk indfødsret eller var bosat i den danske stat, dog under dansk straffemyndighed, selv om den ikke er strafbar efter lovgivningen i det pågældende statsområde, når handlingen er omfattet af § 245 a eller § 246, jf. § 245 a.«

2. I § 10 indsættes efter »§ 7«: »*stk. 1 og 2*,«.

3. § 94, *stk. 4, 2. pkt.*, affattes således:

»Det samme gælder overtrædelse af denne lovs §§ 224 og 225, jf. §§ 216-220, 222 og 223, samt § 245 a og § 246, jf. § 245 a.«

4. Efter § 245 indsættes:

»§ 245 a. Den, som ved et legemsangreb med eller uden samtykke bortskærer eller på anden måde fjerner kvindelige ydre kønsorganer helt eller delvis, straffes med fængsel indtil 6 år.«

5. I § 246 indsættes efter »§ 245«: »eller § 245 a.«

[Materielle regler indsættes i straffeloven i stedet for i særlov]

Til § 2

3) Paragraffen udgår.

[Konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 2]

Ny paragraf

4) Efter § 3 indsættes som ny paragraf:

§ 01

»Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft helt eller delvis for Færøerne med de ændringer, som de særlige færøske forhold tilsiger.«

[Bestemmelse vedrørende lovens territoriale gyldighed]

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringen er en konsekvensændring som følge af, at de materielle regler foreslås indsat i straffeloven, jf. bemærkningerne til ændringsforslag nr. 2.

Til nr. 2

Ved forslaget 1. behandling udtrykte et flertal af partiernes ordførere støtte til, at der i lovgivningen klart skal være forbud mod at foretage omskæring af kvinders ydre kønsorganer, og til at danske statsborgere og herboende personer, som i udlandet foretager eller medvirker til at foretage sådan omskæring, skal kunne straffes, selv om den pågældende handling ikke er strafbar efter lovgivningen i det land, hvor den er begået.

I 1995-96 var justitsministeren medforslagsstiller til et lovforslag, der i det væsentlige svarede til L 94. Forslaget om en særlov blev dengang støttet af Dansk Folkeparti, Venstre og Det Konservative Folkeparti, i alt 48 stemmer, men nedstemt med 62 stemmer (S, SF, RV, EL, CD, Birthe Rønn Hornbech (V), Jens Løgstrup Madsen (V) og Ulla Tørnæs (V).

Ved 1. behandling af L 94 den 23. januar 2003 viste det sig, at der er sket en betydelig ændring i den politiske vurdering siden 1996. De partier, der i 1996 var helt imod lovgivning på området, erkender nu, at det er nødvendigt at lovgive. Samtidig har Venstre og Det Konservative Folkeparti, herunder også justitsministeren, ændret opfattelse af, om lovgivningen skal gennemføres som en særlovgivning eller som en ændring i straffeloven. Den overvejende del af ordførerne udtrykte således ved 1. behandling ønske om, at lovgivningen gennemføres ved at ændre straffeloven.

Selv om forslagsstillerne helst havde set en særlovgivning ligesom tilfældet er i Norge og Sverige, hvor den særlige lovgivning i begge lande er et supplement til den almindelige straffelovs bestemmelser om legemsbeskadigelse, finder forslagsstillerne det ikke afgørende, om forbuddet mod og straf for kvindelig omskæring vedtages som særlov eller indføjes i straffeloven. Det er en rent formel diskussion, som ikke bør have lov at spærre for den langt vigtigere kendsgerning, at der nu omsider er et meget

bredt flertal – måske et enigt Folketing – der, som Dansk Folkeparti, ønsker en klar lovgivning på dette område.

Forslagsstillerne har derfor valgt at stille ændringsforslag, der imødekommer den kritik, der under 1. behandlingen blev rejst af flere ordførere. Ved ændringsforslagene fastholdes de materielle regler i L 94, herunder uændrede straffesatser og uændrede kriterier for strafbarhed for handlinger begået uden for dansk territorium. Ændringsforslagenes hovedformål er, at de materielle regler indsættes i straffeloven i stedet for at blive vedtaget i en særlov.

Forslagsstillerne har lagt vægt på, at indholdet af ændringsforslagene nøje svarer til indholdet af det lovforslag, der af Justitsministeriet har været sendt til høring. Der foreligger ingen identitetsændring, idet ændringsforslaget alene er udtryk for, at behovet for lovgivning imødekommes på en lovteknisk anden måde, mens det materielle indhold af forslaget er uændret.

Ved ændringsforslagene opnås (1), at der på forhånd er sikret meget bred tilslutning til vedtagelsen, idet kritikken mod særlovgivning er fuldt ud imødekommet, og (2) at vedtagelsen ikke behøver afvente vedtagelsen af justitsministerens nyligt fremsatte L 183, hvilket under normale omstændigheder ville kunne føre til en vedtagelse i slutningen af folketingssamlingen. Vedtagelsen kan i stedet ske inden påske, hvorved ikrafttrædelsesdatoen kan fremskyndes med et par måneder. Forslagsstillerne opfordrer til, at alle partier samles om forslaget i den ændrede affattelse.

Indholdet af ændringsforslagene kan i øvrigt kort sammenfattes som nedenfor anført. Sammenfatningen er i alt væsentligt identisk med de bemærkninger til de enkelte bestemmelser, der ledsager justitsministerens lovforslag som sendt i høring.

Til § 1, nr. 1

Det foreslås at ændre straffelovens almindelige regler om dansk straffemyndighed for handlinger foretaget i udlandet, for så vidt angår kvindelig omskæring.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at danske statsborgere og personer, som er bosat i den danske stat, kan straffes for sådanne handlinger og medvirken hertil, selv om handlingen

ikke er strafbar i det land, hvor den er foretaget. Kravet om »dobbelt strafbarhed« i straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2, vil således ikke gælde ved kvindelig omskæring.

Bestemmelsen vedrører tilfælde, hvor en omskæring er foretaget uden for den danske stat og inden for et andet folkeretligt anerkendt statsområde, jf. henvisningen til straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2. Er handlingen foretaget uden for et anerkendt statsområde – f.eks. på et udenlandsk skib på det åbne hav – gælder der ikke noget krav om dobbelt strafbarhed, og danske statsborgere og herboende personer kan straffes for alle handlinger, som efter dansk ret kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder, jf. straffelovens § 7, stk. 1, nr. 1, som ikke foreslås ændret.

Den foreslåede bestemmelse finder anvendelse ved omskæring, som er omfattet af gerningsbeskrivelsen i den foreslåede § 245 a (jf. § 1, nr. 4) eller i § 246, jf. § 245 a (jf. § 1, nr. 5). Udtrykket »en handling« omfatter også undladelse af en handling, f.eks. en strafbar undladelse af at hindre en omskæring.

Med den foreslåede bestemmelse vil der endvidere være hjemmel til at straffe personer, som i udlandet medvirker til en omskæring, der foretages i et land, hvor omskæring ikke er strafbart, jf. straffelovens § 23. Der vil endvidere være hjemmel til at straffe medvirkenshandling, som foretages her i landet, selv om omskæringen foretages i et land, hvor kvindelig omskæring ikke er strafbart – det kan navnlig være aktuelt i visse tilfælde, hvor herboende forældre her i landet træffer foranstaltninger til at få deres piger omskåret under ferieophold hos slægtninge m.v. i hjemlandet.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at der ikke vil kunne opstå tvivl om, at der – såfremt betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt – er hjemmel til at straffe personer, som offentligt opfordrer herboende forældre til at få omskåret deres piger i lande, hvor kvindelig omskæring ikke er strafbart, jf. straffelovens § 136 om straf for den, som offentligt tilskynder til forbrydelse.

Bestemmelsen finder kun anvendelse, såfremt gerningsmanden på det tidspunkt, hvor den strafbare handling blev foretaget, havde dansk indfødsret eller var bosat i Danmark. Der vil således ikke være mulighed for her i landet at straffe en udlænding, som før den pågældende bosatte sig i Danmark har foretaget eller medvirket til

omskæring af en pige eller ung kvinde i et land, hvor omskæring er tilladt.

Til § 1, nr. 2

Der er tale om en konsekvensændring.

Efter straffelovens § 10 skal strafferetlig påtale her i landet ske efter dansk lovgivning, men således, at i tilfælde, hvor forholdet er begået i udlandet, og kravet om dobbelt strafbarhed finder anvendelse, kan der ikke idømmes strengere straf end hjemlet ved gerningsstedets lovgivning.

Til § 1, nr. 3

Det foreslås, at forældelsesfristen for strafansvaret ved kvindelig omskæring tidligst kan begynde at løbe fra den dag, den omskærte pige fylder 18 år. Kvindelig omskæring foretages i praksis normalt efter pres og tilskyndelse fra familien, og det vil ofte kunne være meget svært for en mindreårig pige at træffe beslutning om at anmelde forholdet til politiet. Med forslaget sidestilles kvindelig omskæring i relation til forældelsesfristens begyndelsestidspunkt med bl.a. incest, voldtægt m.v., samleje m.v. med børn under den seksuelle lavalder og seksuel udnyttelse af mindreårige, som er betroet gerningsmanden til opdragelse m.v.

Forældelsesfristen er 10 år, jf. § 1, nr. 4 og 5 (den foreslåede nye § 245 a og ændring af § 246), sammenholdt med straffelovens § 93, stk. 1, nr. 3.

Til § 1, nr. 4 og 5

Nr. 4 indeholder en ny, særlig straffebestemmelse om kvindelig omskæring. Med bestemmelsen fremgår det udtrykkeligt af straffeloven, at enhver form for kvindelig omskæring er strafbar, og at pigen eller forældrene ikke i noget tilfælde kan give samtykke til indgrebet med den virkning, at det bliver straffrit.

Gerningsindholdet i den foreslåede bestemmelse er også omfattet af gerningsbeskrivelsen i straffelovens §§ 244 eller 245 (der ikke ændres), jf. ordet »legemsangreb«.

Tilregnelseskravet er forsæt til at bortskære eller på anden måde fjerne de kvindelige ydre kønsorganer helt eller delvis.

Bestemmelsen omfatter hel eller delvis bortskæring af de »kvindelige ydre kønsorganer«.

Ændringsf. til 2. beh. af lovf. vedr. forbud mod omskæring af kvinder

Herved forstås klitoris og forhuden omkring klitoris samt skamlæberne (labia minora og labia majora). Bestemmelsen omfatter således alle former for kvindelig omskæring.

Bestemmelsen omfatter enhver fjernelse – hel eller delvis – af de ydre kønsorganer, uanset hvilket redskab der benyttes hertil. Ordlyden omfatter ikke den sammensyning af sårfladerne, der foretages som led i såkaldt infibulation. Foretages der en sådan sammensyning, som tillukker den kvindelige kønsåbning, vil dette være en skærpende omstændighed, som må inddrages ved strafudmålingen.

Det er forudsat, at overtrædelser af bestemmelsen ligesom overtrædelser af de øvrige voldsbestemmelser i straffeloven kun kan straffes, hvis overtrædelserne må anses som retsstridige. En lægeligt begrundet bortskæring (f.eks. i forbindelse med en fødsel eller kønsskifteoperation eller ved fjernelse af en byld), vil således ikke være strafbart. Det fastslås imidlertid i bestemmelsen, at samtykke fra pigen/kvinden eller dennes forældre eller værge ikke i noget tilfælde vil kunne medføre, at en omskæring bliver straffri. Dette gælder uanset indgrebets omfang og nærmere karakter.

Der er i øvrigt ikke med bestemmelsen tilsigtet nogen ændring i retstilstanden vedrørende den strafferetlige betydning af samtykke til legemsangreb.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at straffen for kvindelig omskæring i alle tilfælde er fængsel. Bødestraf kan ikke anvendes. I praksis vil kvindelig omskæring normalt indebære en forsætlig legemsbeskadigelse, jf. straffelovens § 245, og den konkrete strafudmåling vil således typisk kunne ske i overensstemmelse med rets-

praksis efter denne bestemmelse. Der må i øvrigt tages hensyn til indgrebets omfang og nærmere karakter, herunder om der er tale om f.eks. den såkaldte sunnaomskæring eller om infibulation, som er den mest lemlæstende form for kvindelig omskæring.

Forsøg på overtrædelse af den foreslåede bestemmelse kan straffes, jf. straffelovens § 21.

Medvirken til omskæring, forsøg på medvirken og medvirken til forsøg kan ligeledes straffes, jf. straffelovens § 23.

Nr. 5 indeholder en konsekvensændring, således at de groveste tilfælde fortsat vil kunne være omfattet af straffelovens § 246, hvorefter straffesammenfatningen er fængsel i indtil 10 år, hvis et legemsangreb har været af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder. En omskæring vil efter omstændighederne kunne henføres under straffelovens § 246, hvis den f.eks. er foretaget på en måde, der har indebåret livsfare for pigen eller kvinden, eller har medført alvorlig invalidering.

Hvis gerningsmanden tidligere er dømt for forsætligt legemsangreb eller for en forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold, kan straffen forhøjes med indtil det halve i medfør af straffelovens § 247.

Til nr. 3

Paragraffen udgår, da indholdet er dækket af den foreslåede ændring af § 1.

Til nr. 4

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.